OPE 406 ARMONİ IV

1. **İşleyici Yedililer (Sekvens Akorlar)**
2. **Alterasyonlu Dominant Akorları**
3. **İkili Dominant Akorları**
4. **Alterasyonlu İkili Dominant akorları**
5. **Napoliten Altılısı**
6. **Yönelme**
7. **Modülasyon**
8. **Konularla İlgili Armonik Analiz**

İşleyici Yedililer (Sekvens Akorlar)

İşleyici yedililer Majör ve minör tonalitelerinde birinci, üçüncü, dördüncü ve altıncı derceler üzerinde kurulur. Kuruluşlarına göre bu akorlar büyük ve küçük olarak ikiyi ayrılır.Büyük yedili (B7)(M7): B3+K3+B3 aralıklardan, küçük yedili (K7) (m7) ise: K3+B3+K3 aralıklardan oluşur.
Büyük yedililer (B7), majör tonalitelerinde birinci ve dördüncü derecelerde, minör tonalitelerinde ise üçüncü ve altıncı derecelerde kurulur.

Örnek:

C Dur

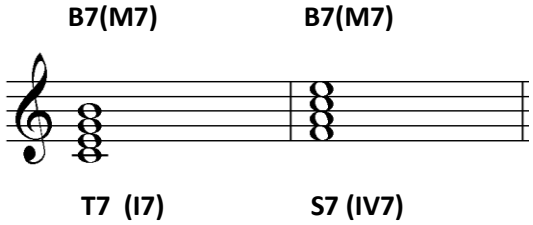

c moll

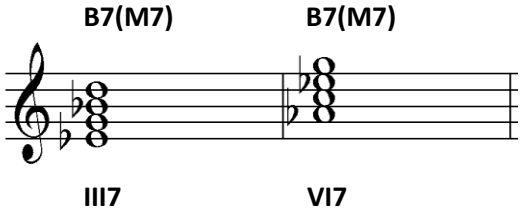

Büyük ve küçük yedililer aynı zamanda sekvens akorlar olarak da kabul edilir. Sekven gibi çözüldüklerinde belirli çözüm kurallarına dikkat etmek gerekir. Çözüm esnasında akorun birlisi ve üçlüsü yerinde kalır, beşlisi ve yedilisi bir basamak aşağı iner.

Örnek:

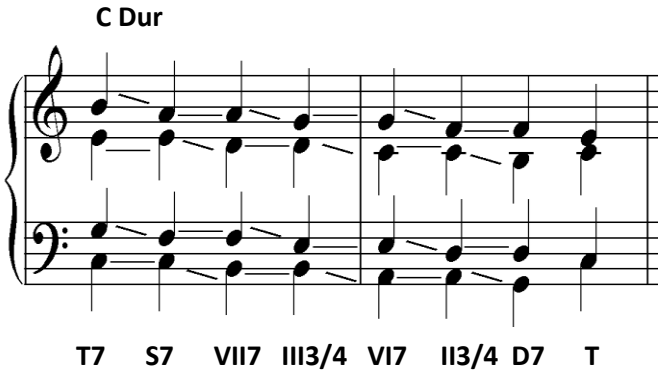

Bu akorlar gamların armonizasyonunda kullanılabilir. S7 (IV7) akoru K4/6 akorundan önce de kullanılabilir.

Alterasyonlu Dominant Akorları

Alterasyon, akorun fonksiyonu değiştirmeden, akorun belirli seslerini, diyez veya bemol olarak değiştirmektedir.
Majör tonalitelerinde D ve çevrimlerinde,D7 ve çevrimlerinde, D9 ve çevrimlerinde tizleşmiş ve pestleşmiş beşli oluşur. Alterasyonlu Dominant akorları tonik akoruna çözülürken, pestleştirilmiş ses bir basamak aşağı iner, tizleştirilmiş ses ise bir basamak yukarı çıkar. Pestleşen beşli majör ve minör tonalitelerinde, tizleşen beşli ise sadece majör tonalitelerinde kullanılır.

Örnek:

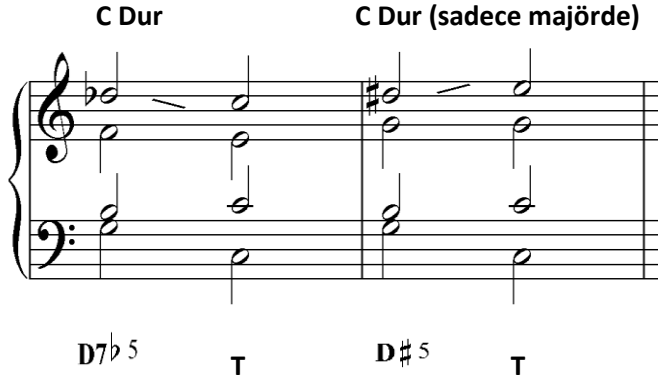

Akorun beşlisinden başka yedilisi de yarım ton pestleşip veya tizleşebilir. Akordun beşlisi ve yedilisi aynı anda tizleşirse, her iki ses bir basamak yukarıya doğru çözülür. Akorun beşlisi ve yedilisi aynı anda pestleşirse, her iki ses bir basamak aşağı inerek çözülür. Bu durum sadece minör tonaliteleri için geçerlidir.

Örnek:

C Dur

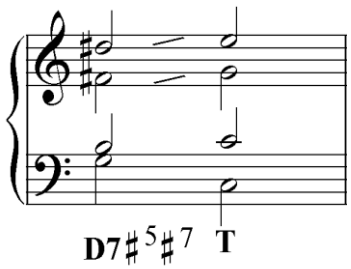

c moll

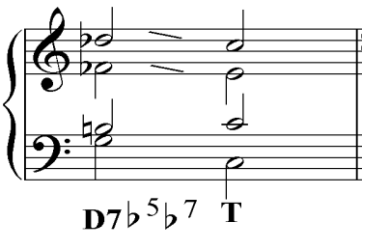

Dominant grubu akorlarından VII, VII7 ve çevrimleri de alterasyonlu olarak kullanılabilir. VII7 ve çevrimlerinde, akorun üçlüsü yarım ton pestleşir veya tizleşir. Tizleşen üçlü ise sadece majör tonalitelerinde, . pestleşen üçlü majör ve minör tonalitelerinde kullanılır.

Örnek:

C Dur

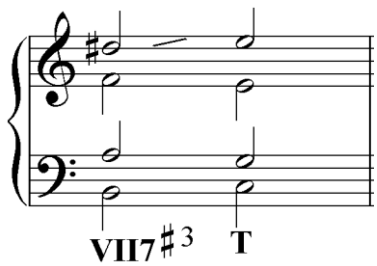

c moll

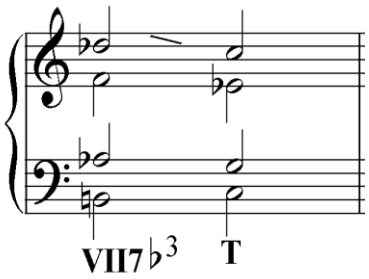

İkili Dominant Akorları

İkili Dominant akorları kromatik seslerle ilişkili akorlardır. İkili Dominant akorları **DD** olarak gösterilir. İsimden de anlaşıldığı gibi ana tonalitenin dominant tonalitesinin dominant akorudur.

Örneğin: Do majörün Dominantı Sol-Si-Re. Sol-Si-Re aynı zamanda Sol Majörde Tonik akorudur. Tonik akoru olarak kabul edersek ve tekrar Dominant akoru kurarsak Re-Fa diyez- La akoru oluşturmuş oluruz. Oluşturduğumuz Re-Fa diyez-La akoru Do Majörde İkili Dominant Akoru (DD) olarak kabul ederiz.
Örneğin: Do Majörün Dominantı Sol-Si-Re. Sol-Si-Re aynı zamanda Sol Majörde Tonik akorudur. Tonik akoru olarak kabul edip VII akoru kurarsak Fa Diyez-La-Do akoru oluşturmuş oluruz. Fa diyez-La-Do akoru Do Majörde DDVII akoru olarak kabul ederiz.

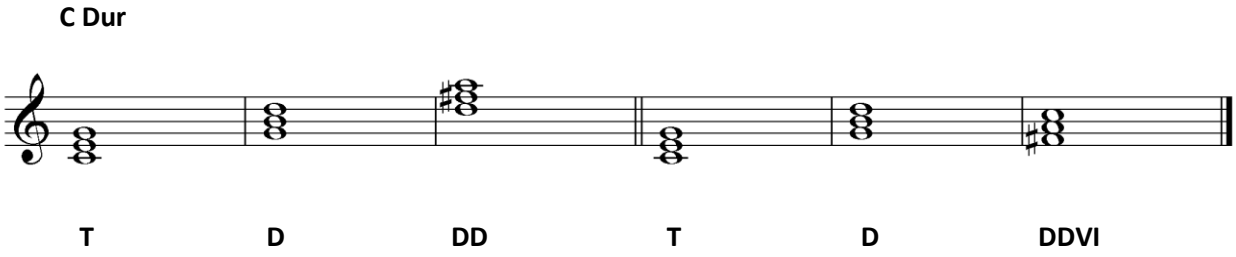

DD akorları majörde 4. Derecenin tizleşmesiyle, minörlerde ise hem 4. hem de 6. Derecenin tizleşmesiyle oluşur.

Örnek:

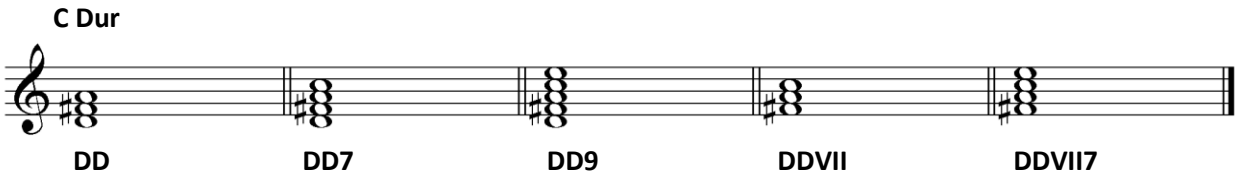

DD akoru majör ve minör tonalitelerinde ikinci derecenin üzerinde kurulur, DDVII akoru majör ve minör tonalitelerinde, tizleştirilmiş dördüncü derece üzerinde kurulur. Bu durumda akorların tamamı Subdominant grubu akorları olarak kabul edilir. DD akorları cümle sonlarında, S, S7, II, II7 akorlardan sonra kullanılır, cümle içerisinde ise Subdominant fonksiyonlu akorların cümle içerisinde kullanımıyla aynıdır. DD akorları K4/6 akoruyla uyumlu bir bağlantı içerisindedir. Buradaki amaç bas partisine kromatk hareket kazandırmak. Bu nedenle, K4/6 akoruyla bağlantı sırasında DD3/4, DD5/6, DDVII7 ve DDVII5/6 akorları gelmektedir.

Örnek:

C Dur

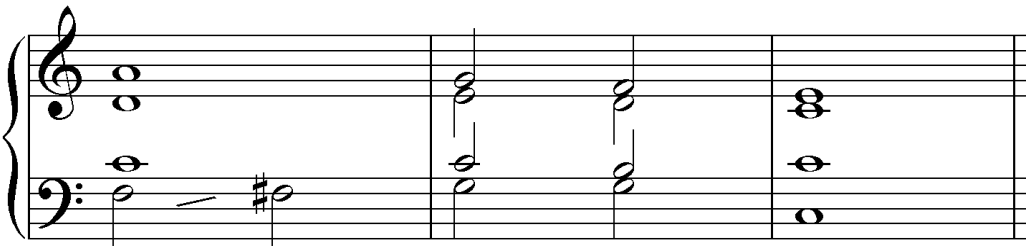

II5/6 DD5/6 K4/6 D7 T-5

a moll

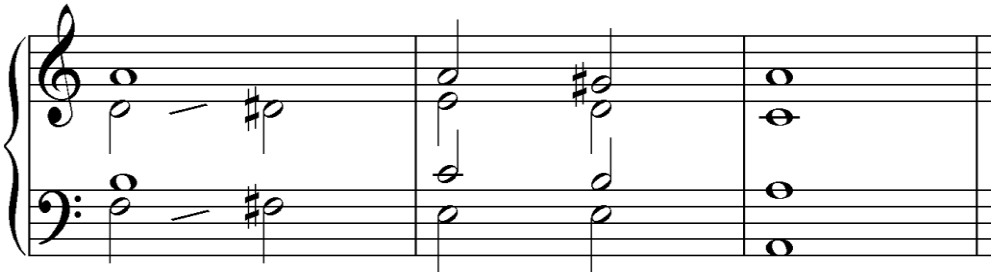

II3/4 DD3/4 K4/6 D7 T-5

C Dur

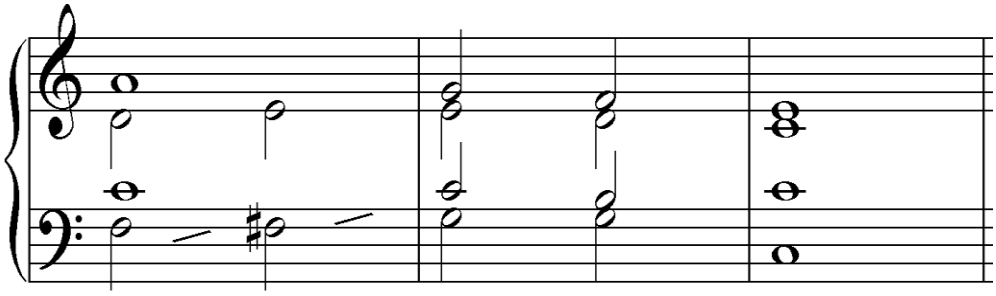

II5/6 DDVII7 K4/6 D7 T-5

Alterasyonulı İkili Dominant Akorları

DD7 ve çevrimleri, DDVII7 ve çevrimleri alterasyonlu olarak da kullanılabilir. DD7 ve çevrimlerinde akorun beşlisi yarım ton pestleşebilir. Bu durumda akor $DD7^{\flat 5}$ şeklinde şifrelenir.

Örnek:

C Dur

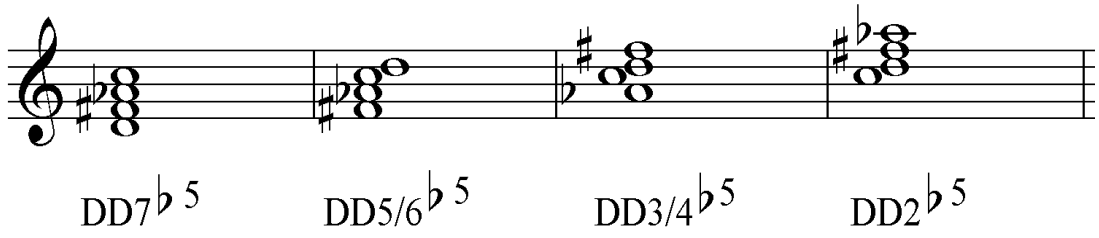

Yapılan alterasyon Majör ve minör tonalitelerinde kullanılabilir.

DD7 ve çevrimlerinde tizleşen beşli de kullanılabilir. Bu durumda akor $DD7^{\sharp 5}$ şeklinde şifrelenir.

Bu alterasyon sadece majör tonalitelerinde yapılır.

Örnek:

C Dur

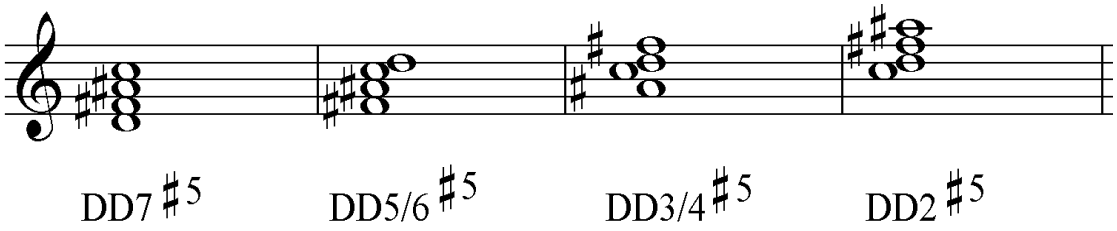

Majör tonalitelerinde DD7 ve çevrimlerinde pestleşen beşli ile birlikte tizleşen birli de kullanılabilir. Bu durumda akor $DD7^{\sharp 1 \flat 5}$ olarak şifrelenir.

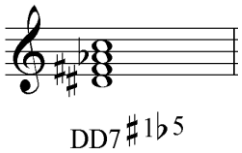

Bu akorun birinci ve ikinci çevrimleri K4/6 akorundan önce gelebilir.
DDVII7 ve çevrimleri de alterasyonlu olarak kullanılabilir. Majör ve minör tonalitelerinde akorun üçlüsü yarım ton tizleşir veya pestleşir.

Örnek:

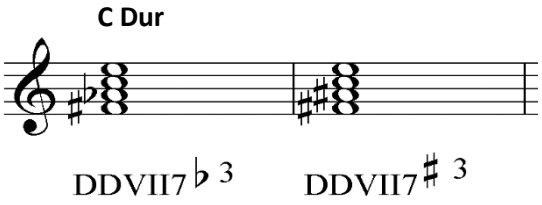

Napoliten Altılısı

Subdominantın alterasyonlu akorlar arasında II6 akoru en yaygın olanıdır. Bu akor, armonik Majör ve minörde, akorun birlisinin pestleşmesi sonucunda kurulur.

Örnek:

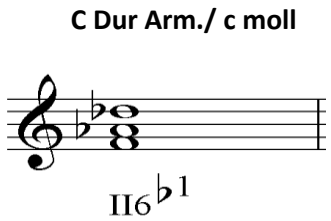

Akorun öncesinde Tonik ve VI. Derece, sonrasında ise Dominant veya K4/6 akoru kullanılır. Akorun kuruluşunda genellikle bas sesi katlanır.

Örnek:

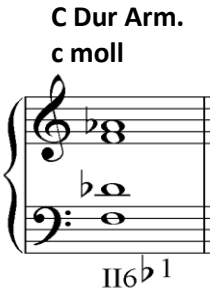

Yönelme

Ana tonaliteden, kısa süreliğine farklı akraba tonalitesine geçişine ve tekrar ana tonaliteye dönüp bitişine Yönelme denir.

Örneğin: **C Dur → G Dur – C Dur**
a moll → d moll – amoll
C Dur → a moll – C Dur
a moll → C Dur – amoll
C Dur → F Dur – C dur v.b.

Majör ve minör tonalitelerinin tüm akraba tonalitelerine yönelme yapılabilir. Yönelme genellikle D7 ve çevrimleriyle yapılır. Bunun için esas tonaliteden geçmek istediğimiz tonalitenin derecesini tespit ederiz. Örneğin: Do Majör'den Sol Majör'e yöneleceğiz. Sol Majör'e yönelmek için, Sol sesinin Do majör'de V. Derece olduğunu tespit ediyoruz. Daha sonra yöneleceğimiz tonalitenin (G Dur) Dominantını kurarak o tonalitenin Tonik akoruna çözümünü gerçekleştiriyoruz. Yönelme yapıldıktan sonra esas tonaliteye mutlaka dönüyoruz ve esas tonaliteye göre şifreleme işlemini devam ettiriyoruz. Yönelme → işaretiyle gösterilir.

Örnek:

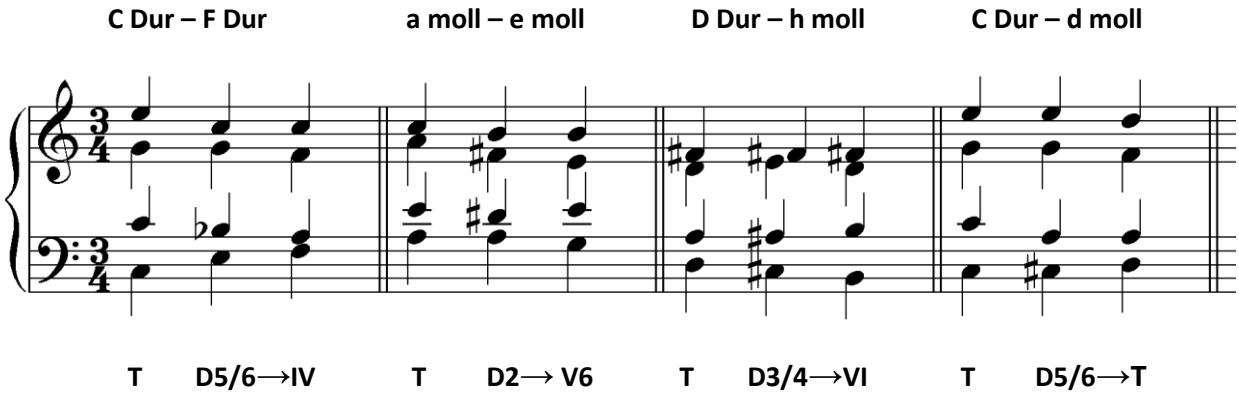

Modülasyon

Bir tonaliteden diğer tonaliteye geçişine ve geçilen tonaliteyle müzik fikrinin bitişine Modülasyon denir. Birbirlerine en yakın olan tonalitelerin modülasyonları "Akraba Tonalitelerinin Modülasyonları" olarak tanımlanır.
Modülasyon, yönelmeden farklıdır. Yönelme tek akorla yapılabilir, modülasyonda ise geçilecek yeni tonalitenin kadansı muhakkak yer almalıdır. Modülasyon **=** işaretiyle gösterilmektedir
Akraba tonalitelerine yapılan modülasyonların şeması şu şekilde gösterilebilir:

C –a T = III – D3/4 – T – II5/6 – K4/6 –D7 – T
C – G T = IV – D2 – T6 – II5/6 – K4/6 – D7 – T
C – e T = VI – D5/6 – T – II3/4 – K4/6 – D7 – T
C – F T = V – D2 – T6 – II5/6 – K4/6 – D7 – T
C – d T = VII (natürel) – D5/6 – T – II5/6 – K4/6 – D7 – T

Örnek:

C Dur = a moll

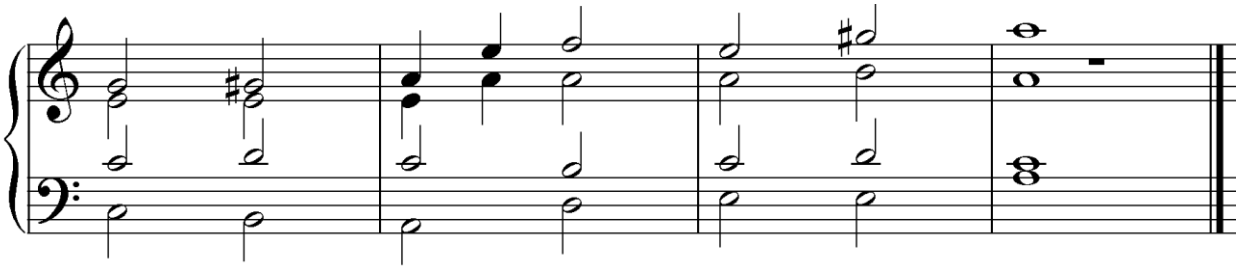

T = III D3/4 T - II5/6 K4/6 D7 T-5

C Dur = G Dur

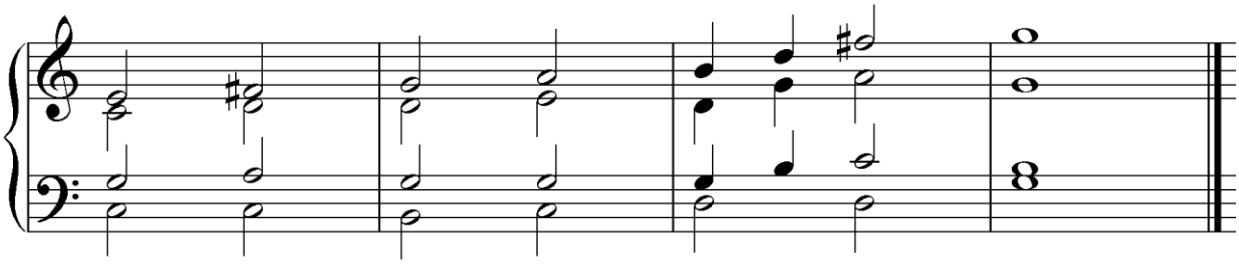

T = IV D2 T6 II5/6 K4/6 - D7 T-5

C Dur = e moll

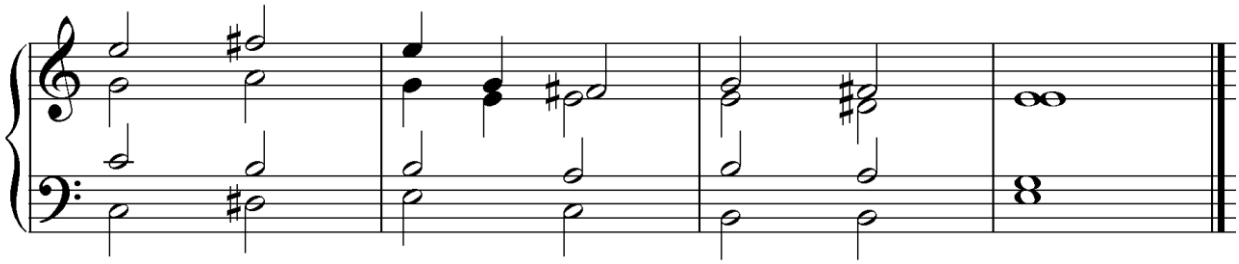

T = VI D5/6 T - II3/4 K4/6 D7 T-5

C Dur = F Dur

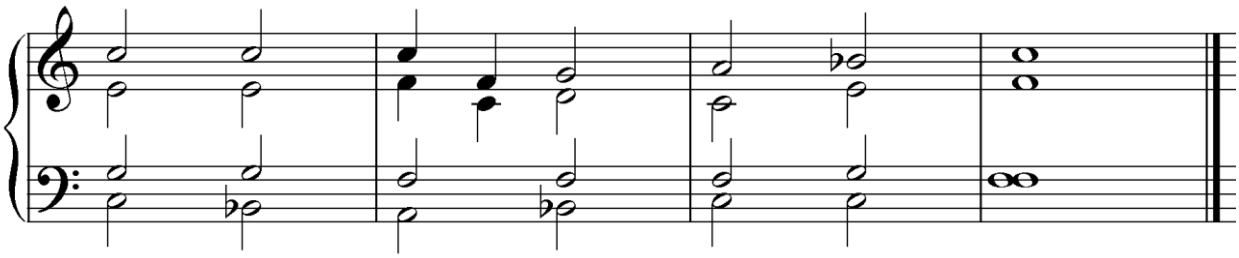

T = V D2 T6 - II5/6 K4/6 D7 T-5

C Dur = d moll

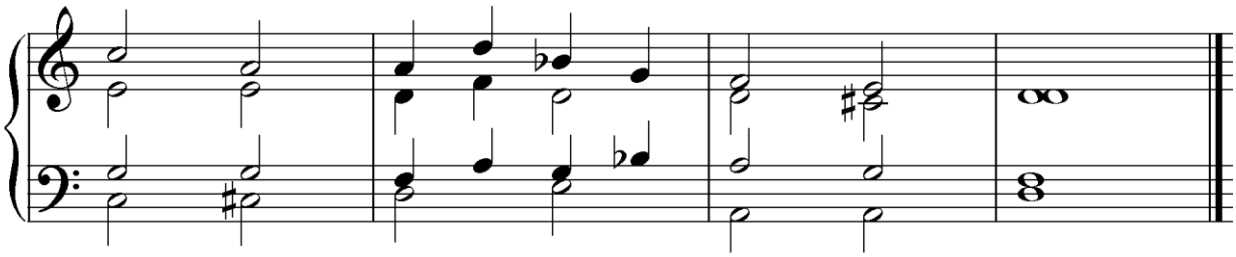

T = VII(n) D5/6 T - II7 - K4/6 D7 T-5

Bu modülasyonlardan başka, planlı, kromatik ve anarmonik modülasyonlar da vardır.

Konularla İlgili Armonik Analiz

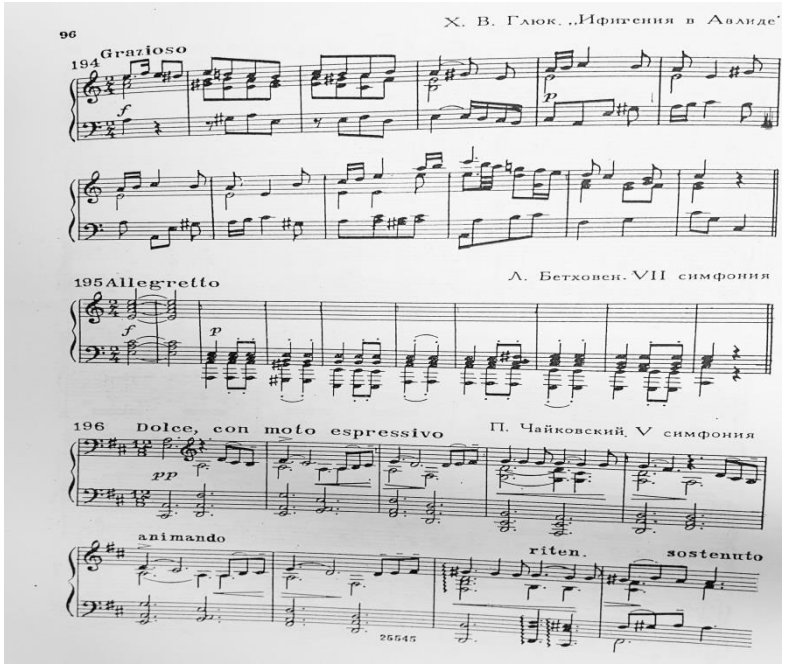

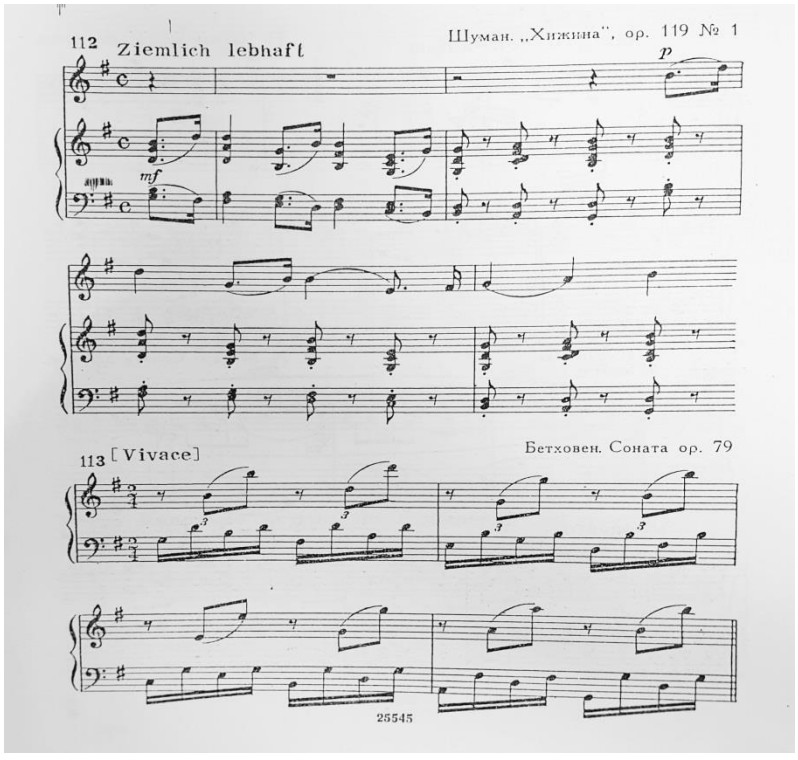

169 Весело

Ф. Шуберт. „Весёлость"

Р. Шуман. „Детские сцены", ор. 15 № 1

170 м. м. ♩ = 108

Х. В. Глюк „Ифигения в Тавриде"

171 Allegro

Л. Варламов. „Я любил его"

172 Allegretto (♩ = 80)

Д. Россини. „Севильский цирюльник"

149 [Moderato]

Ф. Шуберт. Вальс, ор. 9 № 29

150

[Andante tranquillo]

190

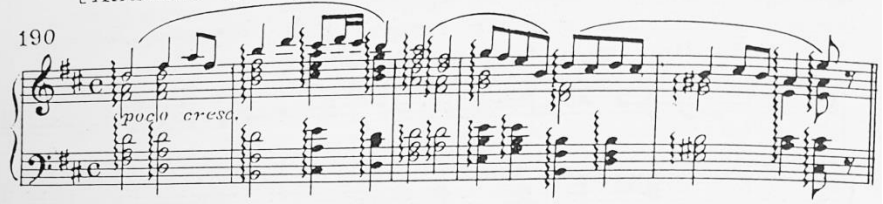

Ф. Мендельсон. Концерт для ф-п № 1

191 Andante

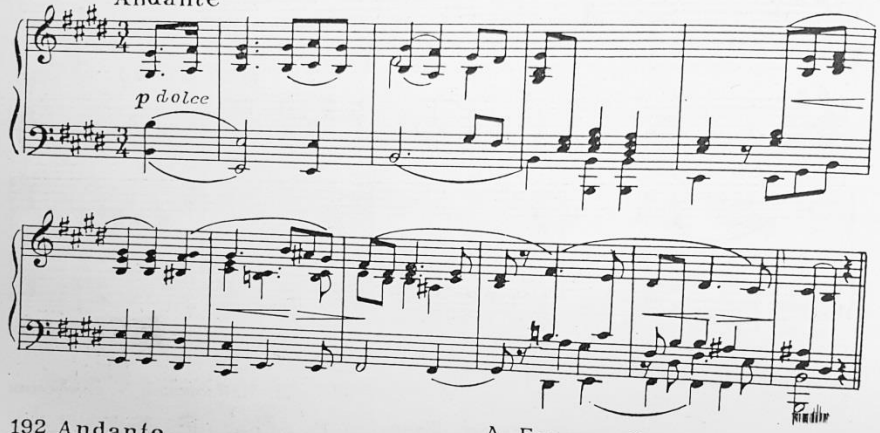

Л. Бетховен. Соната, ор. 14 № 2

192 Andante

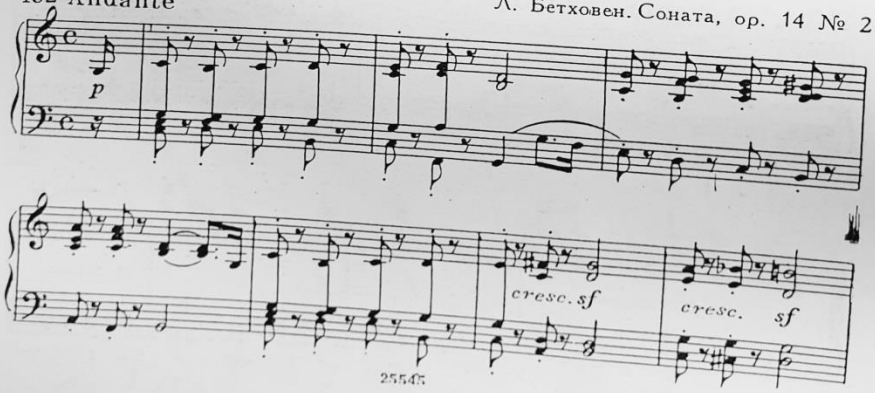

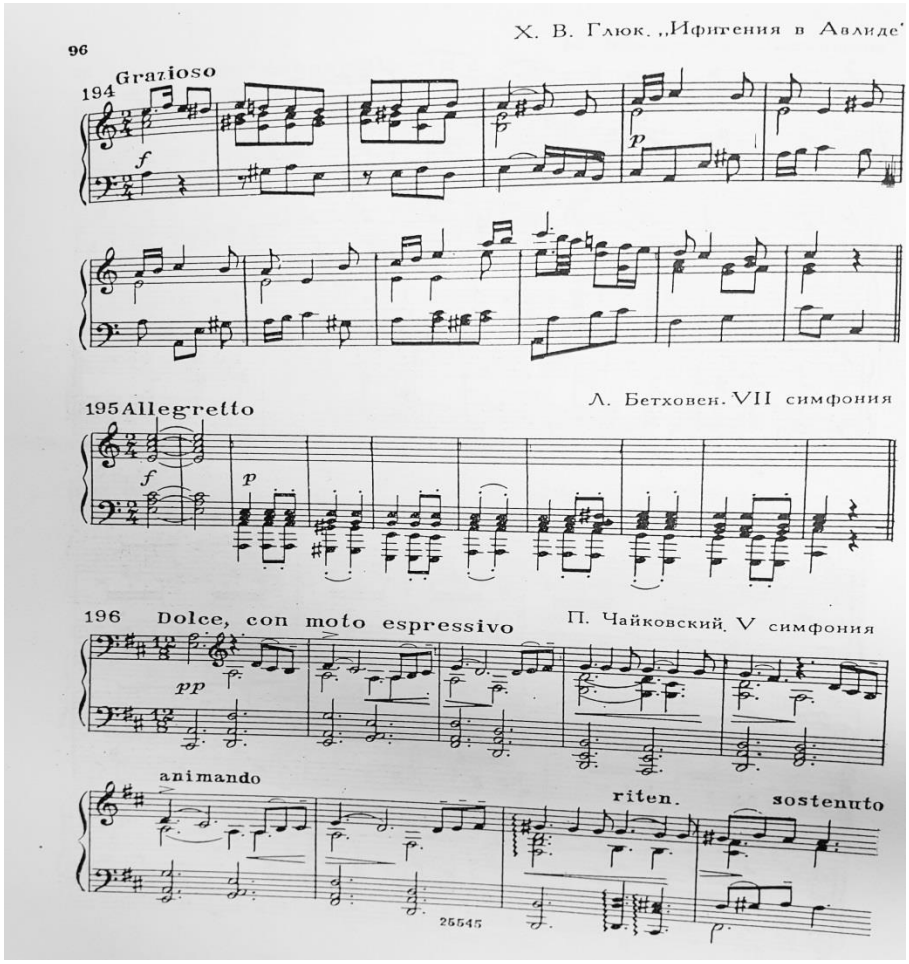

KAYNAKLAR

Alekseev, B. *Zadaçi Po Garmonii,* İzdatelstvo "Muzıka" Moskva, 1976.

Bakihanova, Z. *Armoni,* Yorum Matbaası, Bilkent Üniversitesi, Ankara, 2003.

Dubovskiy, İ. Evseev, S. Sposobin, İ. Sokolov, V. *Uçebnik Garmonii,* Muzıkalnoye İzdatelstvo " Muzıka" Moskva, 1985.

Korsakov, N. Praktiçeskiy Uçebnik Garmonii, Muzıkalnoye İzdatelstvo Moskva, 1937.

Skrebkova, O. Skrebkov, S. *Hrestomatiya po Garmoniçeskomu Analizu,* Muzıkalnoye İzdatelstvo Moskva, 1961.